Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 30. júna 2016*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Charta základných práv Európskej únie — Článok 47 — Právo na prístup k spravodlivosti — Zásada rovnosti zbraní — Zásady ekvivalencie a efektivity — Konanie o nútenom výkone súdneho rozhodnutia, ktorým sa nariaďuje vrátenie dane vybratej v rozpore s právom Únie — Oslobodenie orgánov verejnej moci od určitých nákladov spojených so súdnym konaním — Právomoc Súdneho dvora“

Vo veci C-205/15,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Judecătoria Sibiu (Okresný súd v Sibiu, Rumunsko) zo 17. februára 2015 a doručený Súdnemu dvoru 30. apríla 2015, ktorý súvisí s konaním:

Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov

proti

Vasilemu Tomovi,

Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory M. Ilešič (spravodajca), sudcovia C. Toader, A. Rosas, A. Prechal a E. Jarašiūnas,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— V. Toma, v zastúpení: D. Târşia, avocat,

— rumunská vláda, v zastúpení: R. H. Radu, R. Mangu a M. Bejenar, splnomocnení zástupcovia,

— španielska vláda, v zastúpení: M. García-Valdecasas Dorrego, splnomocnená zástupkyňa,

— francúzska vláda, v zastúpení: G. de Bergues, F.-X. Bréchot a D. Colas, splnomocnení zástupcovia,

— poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna, splnomocnený zástupca,

* Jazyk konania: rumunčina.

— Európska komisia, v zastúpení: L. Nicolae a H. Krämer, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článkov 20, 21 a 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), ako aj článku 4 ods. 3 ZEÚ.

2 Tento návrh bol predložený v konaní, ktorého účastníkmi sú na jednej strane Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Brașov (Generálne riaditeľstvo verejných financií v Brašove, Rumunsko), ktoré zastupuje Administrația Județeană a Finanțelor Publice Sibiu (Regionálna správa verejných financií v Sibiu, Rumunsko) (ďalej len „správa verejných financií“), a na druhej strane pán Vasile Toma a Biroul Executorului Judecătoresc Horațiu-Vasile Cruduleci (Exekútorský úrad Horațiua-Vasileho Cruduleciho), vo veci núteného výkonu súdneho rozhodnutia, ktorým sa nariaďuje vrátenie dane vybratej pri prvom prihlásení motorového vozidla v Rumunsku.

Rumunské právo

3 Článok 16 Constituția României (Rumunská ústava), nazvaný „Rovnosť pred zákonom“, v odseku 1 stanovuje:

„Občania sú si rovní pred zákonom a orgánmi verejnej moci bez výsad a diskriminácie.“

4 Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule (mimoriadne nariadenie vlády č. 50, ktorým sa stanovuje daň za znečistenie životného prostredia motorovými vozidlami) z 21. apríla 2008 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 327 z 25. apríla 2008, ďalej len „OUG č. 50/2008“), ktoré nadobudlo účinnosť 1. júla 2008, zaviedlo daň za znečistenie životného prostredia pre vozidlá kategórie M1 až M3 a N1 až N3. Povinnosť platiť túto daň vznikla najmä pri prvom prihlásení motorového vozidla v Rumunsku.

5 Článok 1 Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80 privind taxele judiciare de timbru (mimoriadne nariadenie vlády č. 80 o súdnych poplatkoch) z 26. júna 2013 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 392 z 29. júna 2013, ďalej len „OUG č. 80/2013“), stanovuje:

„1. Za žaloby a návrhy podané na súdy, ako aj za návrhy podané na ministerstvo spravodlivosti a na prokuratúru na Najvyššom kasačnom a trestnom súde sa vyberajú súdne poplatky stanovené v tomto mimoriadnom nariadení.

2. Súdne poplatky musia za podmienok uvedených v tomto mimoriadnom nariadení uhradiť všetky fyzické a právnické osoby a predstavujú úhradu za služby poskytované súdmi, ako aj ministerstvom spravodlivosti a prokuratúrou na Najvyššom kasačnom a trestnom súde.

3. V prípadoch výslovne stanovených zákonom sú žaloby a návrhy podané na súdy, ako aj návrhy podané na ministerstvo spravodlivosti a na prokuratúru na Najvyššom kasačnom a trestnom súde oslobodené od súdnych poplatkov.“

6 Článok 2 tohto nariadenia stanovuje:

„Pokiaľ zákon nestanovuje inak, výška súdnych poplatkov sa stanoví rôznymi spôsobmi v závislosti od toho, či možno vyjadriť hodnotu predmetu [návrhu] v peniazoch.“

7 Článok 30 uvedeného nariadenia znie:

„1. Od súdnych poplatkov sú oslobodené žaloby a návrhy bez ohľadu na ich predmet, ktoré v súlade so zákonom podá Senát, Parlament, kancelária rumunského prezidenta, rumunská vláda, Ústavný súd, Dvor audítorov, Legislatívna rada, ombudsman, prokuratúra a ministerstvo financií, ako aj žaloby a návrhy podané ostatnými orgánmi verejnej správy bez ohľadu na ich postavenie v rámci konania, ak sú ich predmetom verejné príjmy.

2. V zmysle tohto mimoriadneho nariadenia kategória verejných príjmov zahŕňa príjmy štátneho rozpočtu, rozpočtu štátneho sociálneho zabezpečenia, regionálnych rozpočtov, rozpočtov osobitných fondov vrátane rozpočtu fondu zdravotného poistenia, rozpočtu štátnej pokladnice, príjmov zo splátok zahraničných úverov a úroky a provízie súvisiace so štátnou pokladnicou, ako aj príjmy rozpočtov orgánov verejnej správy úplne alebo čiastočne financovaných zo štátneho rozpočtu, regionálnych rozpočtov, rozpočtu štátneho sociálneho zabezpečenia, prípadne rozpočtov osobitných fondov, rozpočtové príjmy z finančných prostriedkov pochádzajúcich zo zahraničných úverov dojednaných alebo zabezpečených štátom, ktorých splátky, úroky z nich a ďalšie náklady sa financujú z verejných prostriedkov, ako aj rozpočtové príjmy zo zahraničných nenávratných finančných prostriedkov.“

8 Ordonanța Guvernului nr. 92 privind Codul de procedură fiscală (nariadenie vlády č. 92 o správe daní) z 24. decembra 2003 (*Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 941 z 29. decembra 2003, znovu uverejnené v *Monitorul Oficial al României*, časť I, č. 513 z 31. júla 2007) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „daňový poriadok“) v článku 21 nazvanom „Daňové pohľadávky“ stanovuje:

„1. Daňové pohľadávky predstavujú majetkové práva, ktoré podľa zákona vyplývajú z hmotnoprávnych daňových vzťahov.

2. Právne vzťahy stanovené v odseku 1 určujú obsah aj výšku daňových pohľadávok, ktoré predstavujú konkrétne nároky pozostávajúce z:

a) … práva na výber daní, poplatkov, príspevkov a ďalších súm, ktoré predstavujú príjmy všeobecného konsolidovaného rozpočtu v súlade s odsekom 4 a sú označované ako ‚hlavné daňové pohľadávky‘;

b) práva na úroky, penále za omeškanie alebo prípadné prirážky z dôvodu omeškania za zákonom stanovených podmienok, ktoré sa označujú ako ‚vedľajšie daňové pohľadávky‘.

…

4. V rozsahu, v akom sa zistí, že sumy predstavujúce dane, poplatky, príspevky a ďalšie príjmy všeobecného konsolidovaného rozpočtu boli zaplatené bez právneho základu, osoba, ktorá ich za týchto podmienok uhradila, má nárok na vrátenie predmetnej sumy.“

9 Podľa článku 229 daňového poriadku, nazvaného „Oslobodenie daňových orgánov od poplatkov“:

„Daňové orgány sú oslobodené od poplatkov, sadzieb, provízií či kaucií platených v súvislosti s návrhmi, žalobami a akýmikoľvek inými opatreniami prijatými v rámci správy daňových pohľadávok s výnimkou opatrení súvisiacich s oznámením daňového správneho aktu.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

10 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že Vasile Toma pri prihlásení motorového vozidla v Rumunsku, ktoré bolo predtým prihlásené v inom členskom štáte, zaplatil sumu vo výške 4 121 rumunských lei (RON) (približne 900 eur) ako daň za znečistenie životného prostredia motorovými vozidlami podľa OUG č. 50/2008. Tribunalul Sibiu (Krajský súd v Sibiu, Rumunsko) rozsudkom zo 16. októbra 2012 uložil Administrația Finanțelor Publice Avrig (Správa verejných financií v Avrigu, Rumunsko) a Administrația Fondului pentru Mediu (Správa fondu životného prostredia, Rumunsko) povinnosť vrátiť uvedenú sumu pánovi Tomovi, zaplatiť z nej príslušné úroky, ako aj nahradiť trovy konania.

11 Uvedený rozsudok sa stal právoplatný 22. októbra 2013 po tom, ako Curtea de Apel Alba Iulia (Odvolací súd v Alba Iulia, Rumunsko) zamietol odvolanie podané Serviciul Fiscal Orășenesc Avrig (Daňový úrad mesta Avrig, Rumunsko), ktorý sa stal právnym nástupcom správy verejných financií v Avrigu.

12 Ako odpoveď na návrh na nútený výkon rozhodnutia, ktorý podal pán Toma proti Daňovému úradu mesta Avrig a Správe fondu životného prostredia, nariadil Judecătoria Sibiu (Okresný súd v Sibiu, Rumunsko) 24. marca 2014 nútený výkon povinnosti vyplývajúcej z rozsudku Tribunalul Sibiu (Krajský súd v Sibiu) zo 16. októbra 2012, pričom v súvislosti s týmto výkonom rozhodol o priznaní zákonných úrokov, a to od 22. marca 2012 do skutočného vrátenia súm dlžných pánovi Tomovi.

13 Uznesením z 10. apríla 2014 Exekútorský úrad Horațiua-Vasileho Cruduleciho stanovil náklady spojené s nútením výkonom rozhodnutia vo výške 765 RON (približne 170 eur).

14 Správa verejných financií podala proti uvedenému nútenému výkonu rozhodnutia námietku, ktorou navrhla aj zrušenie už prijatých úkonov na výkon rozhodnutia, ako aj prerušenie konania o nútenom výkone rozhodnutia s tým, že nie je povinná zaplatiť súdny poplatok za podanie týchto námietok ani zložiť kauciu v súvislosti s podaním návrhu na prerušenie uvedeného konania o nútenom výkone rozhodnutia.

15 Správa verejných financií na odvolacom súde uviedla, že pán Toma bol podľa platnej vnútroštátnej právnej úpravy najskôr povinný podať na dlhujúcu daňovú správu žiadosť o vrátenie neoprávnene zaplatenej dane, pričom o tejto žiadosti treba rozhodnúť v 45-dňovej lehote. V prípade, že by k vráteniu dane nedošlo z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, príslušný orgán by mal ďalších šesť mesiacov na to, aby podnikol nevyhnutné kroky na splnenie svojej platobnej povinnosti. Až po nevyriešení tejto veci v týchto stanovených lehotách by pán Toma mohol podať návrh na súdy príslušné v oblasti výkonu rozhodnutí.

16 Vzhľadom na riziko, že by k uvedenému vráteniu dane mohlo dôjsť v konaní, ktoré bolo podľa názoru správy verejných financií v danej veci začaté v rozpore s právom aj z dôvodu, že existujú osobitné ustanovenia, ktoré upravujú konanie o vrátenie neoprávnene vybratých daní v splátkach rozložených na päť rokov, pričom v tomto období sa *ex lege* prerušuje každý výkon rozhodnutia, podala správa verejných financií návrh na zastavenie začatého konania o nútenom výkone rozhodnutia.

17 Pán Toma sa domnieva, že námietku podanú proti nariadenému nútenému výkonu rozhodnutia treba zamietnuť a že v každom prípade správa verejných financií musí zaplatiť súdny poplatok za svoju námietku proti tomuto nútenému výkonu rozhodnutia a v súvislosti s návrhom na prerušenie konania o nútenom výkone rozhodnutia zložiť kauciu. Vzhľadom na to, že dotknutá právna úprava zavádza diskrimináciu medzi osobami súkromného práva, ktoré musia uhradiť tieto súdne poplatky, a osobami verejného práva, ktoré sú od nich rovnako, ako aj uvedená správa verejných financií, oslobodené, nie je táto právna úprava v súlade s právom Únie.

18 Vnútroštátny súd, ktorý sa domnieva, že v súvislosti s úhradou niektorých nákladov spojených so súdnym konaním v rámci konaní o nútenom výkone rozhodnutia týkajúcich sa príjmov verejného rozpočtu dochádza vo vzťahu k osobám súkromného práva a osobám verejného práva skutočne k rozdielnemu zaobchádzaniu, sa pýta, či je toto rozdielne zaobchádzanie zlučiteľné s právom Únie v rozsahu, v akom majú osoby verejného práva v dôsledku neho jednoduchší prístup k spravodlivosti než osoby súkromného práva.

19 Za týchto podmienok Judecătoria Sibiu (Okresný súd Sibiu) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Možno článok 4 ods. 3 ZEÚ, ako aj články 20, 21 a 47 Charty vykladať v tom zmysle, že bránia takej právnej úprave, akou je článok 16 Rumunskej ústavy a článok 30 [OUG č. 80/2013], ktorá stanovuje rovnosť pred zákonom len medzi občanmi, ktorí sú fyzickými osobami, a nie medzi občanmi, ktorí sú fyzickými osobami a právnickými osobami založenými podľa verejného práva, a ktorá *a priori* oslobodzuje právnické osoby založené podľa verejného práva od uhradenia poplatku kolkovou známkou a zloženia zábezpeky pre prístup k spravodlivosti, pričom však prístup fyzických osôb k spravodlivosti podmieňuje uhradením poplatku kolkovou známkou a zložením zábezpeky?“

O prejudiciálnej otázke

O právomoci Súdneho dvora

20 Rumunská, španielska, francúzska a poľská vláda tvrdia, že Súdny dvor nemá právomoc odpovedať na položenú otázku z dôvodu skutočnosti, že právna situácia, v ktorej vznikol spor vo veci samej, nepatrí do pôsobnosti práva Únie. Španielska vláda navyše pripomína, že vnútroštátnemu súdu prislúcha uviesť existujúci vzťah medzi ustanoveniami práva Únie, o ktorých výklad sa žiada, a situáciou, o ktorú ide vo veci samej.

21 V tejto súvislosti treba uviesť, že položená otázka sa týka článku 4 ods. 3 ZEÚ, v ktorom je zakotvená zásada lojálnej spolupráce, podľa ktorej členské štáty prijmú všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby zabezpečili plnenie záväzkov vyplývajúcich zo zmlúv alebo z aktov inštitúcií Európskej únie (rozsudok z 12. apríla 2011, DHL Express France, C-235/09, EU:C:2011:238, bod 58, a stanovisko 2/13 z 18. decembra 2014, EU:C:2014:2454, bod 173), ako aj viacerých ustanovení Charty.

22 V súvislosti s ustanoveniami Charty treba pripomenúť, že v rámci prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ môže Súdny dvor uskutočniť výklad práva Únie iba v hraniciach právomocí, ktoré mu boli zverené (rozsudok z 27. marca 2014, Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, bod 27 a citovaná judikatúra).

23 Pôsobnosť Charty je so zreteľom na konanie členských štátov vymedzená v jej článku 51 ods. 1, podľa ktorého sú ustanovenia Charty určené členským štátom výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie, pričom toto ustanovenie potvrdzuje ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej sa základné práva zaručené v právnom poriadku Únie uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, avšak nie mimo týchto situácií (rozsudky z 27. marca 2014, Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, body 28 a 29, ako aj zo 6. októbra 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, body 25 a 26).

24 Pokiaľ teda právna situácia nepatrí do pôsobnosti práva Únie, Súdny dvor nemá právomoc o nej rozhodnúť, pričom prípadne uvádzané ustanovenia Charty nemôžu samy osebe túto právomoc založiť (pozri rozsudky z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 22; z 27. marca 2014, Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, bod 30 a citovanú judikatúru, ako aj zo 6. októbra 2015, Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, bod 27).

25 V dôsledku toho je potrebné preskúmať, či právna situácia, v ktorej vznikol spor vo veci samej, patrí do pôsobnosti práva Únie.

26 V tejto súvislosti z informácií poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že predmetom konania vo veci samej je nútený výkon súdneho rozhodnutia týkajúceho sa vrátenia neoprávnene vybratej dane za znečistenie životného prostredia motorovými vozidlami orgánmi verejnej moci pri prvom prihlásení motorového vozidla pána Tomu v Rumunsku, ktoré bolo predtým prihlásené v inom členskom štáte.

27 V tomto kontexte treba pripomenúť, že Súdny dvor v rozsudkoch zo 7. apríla 2011, Tatu (C-402/09, EU:C:2011:219), a zo 7. júla 2011, Nisipeanu (C-263/10, neuverejnený, EU:C:2011:466), rozhodol, že taká daň, ako je daň za znečistenie životného prostredia motorovými vozidlami, ktorá sa vyberá podľa OUG č. 50/2008, je vo všetkých podobách nezlučiteľná s článkom 110 ZFEÚ.

28 V rozsahu, v akom sa predmet sporu vo veci samej týka vrátenia dane vybratej v rozpore s článkom 110 ZFEÚ a v akom sú členské štáty podľa zásady lojálnej spolupráce povinné vrátiť takú daň a príslušné úroky a zabezpečiť účinnú ochranu nároku osoby podliehajúcej súdnej právomoci na vrátenie dane (pozri analogicky rozsudky z 27. júna 2013, Agrokonsulting-04, C-93/12, EU:C:2013:432, body 35 a 36, ako aj z 12. decembra 2013, Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation, C-362/12, EU:C:2013:834, bod 31), sa treba domnievať, že právna situácia, o ktorú ide vo veci samej, predstavuje uplatnenie práva Únie a patrí do jeho právomoci.

29 Za týchto podmienok treba konštatovať, že Súdny dvor má právomoc odpovedať na položenú otázku.

O veci samej

30 Na úvod treba pripomenúť, že v rámci postupu spolupráce medzi vnútroštátnymi súdmi a Súdnym dvorom, zavedeného článkom 267 ZFEÚ, prináleží Súdnemu dvoru poskytnúť vnútroštátnemu súdu užitočnú odpoveď, ktorá mu umožní rozhodnúť prejednávaný spor. Vzhľadom na to Súdnemu dvoru prináleží v prípade potreby preformulovať otázky, ktoré sú mu položené (rozsudok zo 17. decembra 2015, Viamar, C-402/14, EU:C:2015:830, bod 29 a citovaná judikatúra).

31 V tejto súvislosti treba uviesť, že vnútroštátny súd má v rámci konania o nútenom výkone súdneho rozhodnutia týkajúceho sa vrátenia dane vybratej v rozpore s právom Únie pochybnosti, či sú s týmto právom zlučiteľné také ustanovenia, ako je článok 30 OUG č. 80/2013 a článok 229 daňového poriadku, ktoré sú podľa tohto súdu konkrétnym vyjadrením zásady rovnosti zakotvenej v článku 16 Rumunskej ústavy a podľa ktorých sú od súdnych poplatkov a zloženia kaucie oslobodené návrhy predložené orgánmi verejnej moci, zatiaľ čo návrhy, ktoré podali fyzické osoby, v zásade oslobodené nie sú.

32 V tomto kontexte treba v prvom rade pripomenúť, že právo na vrátenie daní vybratých členským štátom v rozpore s právom Únie je následkom a súčasťou práv, ktoré sú priznané osobám podliehajúcim súdnej právomoci ustanoveniami práva Únie zakazujúcimi takéto dane, ako boli vyložené Súdnym dvorom. Členské štáty sú teda povinné v zásade vrátiť dane vybraté v rozpore s právom Únie aj s úrokmi (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 14. apríla 2015, Manea, C-76/14, EU:C:2015:216, bod 45, ako aj zo 6. októbra 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, body 24 a 25).

33 V prípade neexistencie právnej úpravy Únie v oblasti vrátenia neoprávnene vybratých vnútroštátnych daní prislúcha každému členskému štátu na základe zásady procesnej autonómie určiť príslušné súdy a upraviť procesné postupy týkajúce sa žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré daňovníkom vyplývajú z práva Únie (pozri najmä rozsudok zo 6. októbra 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 26 a citovanú judikatúru).

34 Procesné postupy týkajúce sa žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, však nesmú byť menej výhodné ako procesné postupy týkajúce sa podobných žalôb podľa vnútroštátneho práva (zásada ekvivalencie) ani upravené takým spôsobom, aby prakticky znemožnili alebo nadmerne sťažili výkon práv, ktoré priznáva právny poriadok Únie (zásada efektivity) (pozri najmä rozsudok zo 6. októbra 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 27 a citovanú judikatúru).

35 Po druhé, pokiaľ ide o články 20, 21 a 47 Charty, na ktoré vnútroštátny súd odkazuje vo svojej otázke, treba uviesť, že v týchto ustanoveniach sú zakotvené zásady rovnosti pred zákonom, resp. zákazu diskriminácie, ako aj účinnej súdnej ochrany.

36 Súdny dvor už spresnil, že článok 47 Charty zahŕňa ako zložku zásady účinnej súdnej ochrany zásadu rovnosti zbraní či procesnej rovnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. júla 2014, Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 48). Vzhľadom na to, že táto posledná uvedená zásada je osobitným vyjadrením všeobecnej zásady rovnosti pred zákonom uvedenej v článku 20 Charty, treba preskúmať pochybnosti vnútroštátneho súdu uvedené v bode 31 tohto rozsudku najmä z hľadiska uvedeného článku 47.

37 Pokiaľ ide o článok 21 Charty, treba uviesť, že uvedený súd neodôvodnil, prečo sa pýta na výklad tohto ustanovenia samostatne popri výklade článku 20 Charty, ani bližšie nevysvetlil súvislosť, ktorá podľa neho existuje medzi článkom 21 a vnútroštátnou právnou úpravou uplatniteľnou vo veci samej, a teda nie je ani zrozumiteľné, z akého dôvodu má pochybnosti o zlučiteľnosti takej právnej úpravy, ako je právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, s uvedeným článkom 21.

38 Vzhľadom na tieto úvodné úvahy treba položenú otázku chápať v tom zmysle, že vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či sa článok 47 Charty, ako aj zásady ekvivalencie a efektivity majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje právna úprava, ako je tá, o ktorú ide vo veci samej, ktorá oslobodzuje právnické osoby založené podľa verejného práva pri podaní námietky proti nútenému výkonu súdneho rozhodnutia týkajúceho sa vrátenia daní vybratých v rozpore s právom Únie od súdnych poplatkov a nevzťahuje sa na ne pri podaní návrhu na prerušenie takého konania o nútenom výkone rozhodnutia povinnosť zložiť kauciu, zatiaľ čo pri návrhoch podaných v týchto konaniach fyzickými osobami tieto osoby v zásade znášajú náklady spojené so súdnym konaním.

39 Vzhľadom na to, že sa prejudiciálna otázka týka vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá oslobodzuje určité kategórie osôb od niektorých nákladov spojených so súdnym konaním, a súvisí tak predovšetkým so zásadou účinnej súdnej ochrany, je v prvom rade potrebné preskúmať zlučiteľnosť takej právnej úpravy, ako je právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, s článkom 47 Charty, v ktorom je zakotvené právo na takú ochranu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, bod 29).

40 V tomto ohľade z vysvetliviek k článku 47 Charty, ktoré sa majú podľa článku 6 ods. 1 tretieho pododseku ZEÚ a článku 52 ods. 7 Charty zohľadniť pri jej výklade, vyplýva, že prvý a druhý odsek článku 47 zodpovedá článku 6 ods. 1 a článku 13 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného 4. novembra 1950 v Ríme (ďalej len „EDĽP“).

41 Článok 52 ods. 3 Charty spresňuje, že v rozsahu, v akom táto Charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v EDĽP, zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v tomto dohovore. Podľa vysvetliviek k tomuto ustanoveniu sú zmysel a rozsah zaručených práv určené nielen znením EDĽP, ale najmä aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, so zreteľom na ktorú treba teda vykladať článok 47 Charty (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, body 35 a 37, ako aj citovanú judikatúru).

42 Pokiaľ ide o obsah tohto článku 47, Súdny dvor už rozhodol, že zásada účinnej súdnej ochrany obsiahnutá v tomto ustanovení sa skladá z viacerých zložiek, ktoré zahrnujú najmä zásadu rovnosti zbraní a právo na prístup k spravodlivosti (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. novembra 2012, Otis a i., C-199/11, EU:C:2012:684, bod 48).

43 V súvislosti s právom na prístup k spravodlivosti Európsky súd pre ľudské práva už rozhodol, že toto právo v zmysle článku 6 EDĽP by bolo iluzórne, keby právny poriadok zmluvného štátu umožňoval, aby sa právoplatné a záväzné súdne rozhodnutie neuplatnilo v neprospech niektorého účastníka konania, takže výkon rozsudku treba považovať za neoddeliteľnú súčasť „procesu“ v zmysle tohto článku 6 (rozsudky ESĽP zo 7. mája 2002, Bourdov v. Rusko, CE:ECHR:2002:0507JUD005949800, bod 34; a zo 6. septembra 2005, Săcăleanu v. Rumunsko, CE:ECHR:2005:0906JUD007397001, bod 55).

44 Z judikatúry Súdneho dvora, ako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva však vyplýva, že právo na prístup spravodlivosti nie je absolútnym právom, a môže tak podliehať primeraným obmedzeniam, ktoré sledujú legitímny cieľ a nenarušujú samotnú podstatu tohto práva, pričom môžu súvisieť aj so znášaním nákladov spojených so súdnym konaním (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. decembra 2010, DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, body 45, 52 a 60, a zo 6. októbra 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, body 72 a 79, ako aj rozsudok ESĽP z 8. júna 2006, V. M. v. Bulharsko, CE:ECHR:2006:0608JUD004572399, body 41 a 42, ako aj citovanú judikatúru).

45 V prejednávanej veci treba uviesť, že vnútroštátny súd neuviedol nijakú skutočnosť umožňujúcu domnievať sa, že pánovi Tomovi sa vo veci samej neprimeraným spôsobom bránilo v prístupe k spravodlivosti, a to z dôvodu, že by musel znášať príliš vysoké náklady spojené so súdnym konaním súvisiace buď s konaním, v rámci ktorého získal súdne rozhodnutie, ktorým sa mu priznal nárok na vrátenie dane vybratej v rozpore s právom Únie, či s konaním o nútenom výkone rozhodnutia, alebo z dôvodu, že by mu bola neoprávnene odmietnutá právna pomoc.

46 Za týchto okolností treba preskúmať, či taká právna úprava, ako je právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v rámci takého konania, ako je konanie vo veci samej, spôsobuje medzi právnickými osobami založenými podľa verejného práva a fyzickými či právnickými osobami založenými podľa súkromného práva nerovnováhu bez toho, aby posledným uvedeným osobám neprimerane bránila v prístupe k spravodlivosti, zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z článku 47 Charty.

47 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že zásada rovnosti zbraní je logickým dôsledkom samotného pojmu spravodlivý proces, ktorý zahŕňa povinnosť poskytnúť každému účastníkovi konania primeranú možnosť uviesť svoje tvrdenia za podmienok, ktoré ho zjavne neznevýhodňujú vo vzťahu k protistrane, pričom škodu, ktorú táto nerovnováha spôsobila, musí preukázať ten, komu vznikla (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. novembra 2012, Otis a i., C-199/11, EU:C:2012:684, body 71 a 72, ako aj zo 17. júla 2014, Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 49).

48 Je pravda, že právna úprava, ktorá oslobodzuje právnické osoby založené podľa verejného práva od znášania určitých nákladov spojených so súdnym konaním, zatiaľ čo fyzické osoby *a priori* takto oslobodené nie sú, rozlišuje medzi týmito osobami, pokiaľ ide o procesné zaobchádzanie s ich návrhmi podanými v takom konaní, ako je konanie, o ktoré ide vo veci samej. Podľa judikatúry pripomenutej v bode 47 tohto rozsudku však treba ešte overiť, či taká právna úprava stavia osobu, ako je pán Toma, do nevýhodnejšej pozície v porovnaní s jeho protistranou, pokiaľ ide o súdnu ochranu práv, ktorých sa táto osoba môže dovolávať na základe práva Únie, a či táto právna úprava v rámci takého konania porušuje zásadu spravodlivého procesu.

49 V tomto kontexte treba v prvom rade uviesť, že úhrada nákladov spojených so súdnym konaním v zásade prispieva k riadnemu fungovaniu súdneho systému, keďže predstavuje zdroj financovania súdnej činnosti členských štátov (rozsudok zo 6. októbra 2015, Orizzonte Salute, C-61/14, EU:C:2015:655, bod 73). Ako vyplýva z článku 1 ods. 2 OUG č. 80/2013 a ako potvrdila rumunská

vláda v písomných pripomienkach, práve to je účelom súdnych poplatkov, ktorých sa týka oslobodenie zakotvené v článku 30 tohto nariadenia, keďže súdne poplatky prispievajú k financovaniu služieb poskytovaných súdmi.

50 So zreteľom na tento účel treba v súlade s rumunskou, španielskou, francúzskou a poľskou vládou a Európskou komisiou konštatovať, že oslobodenie od súdnych poplatkov pre právnické osoby založené podľa verejného práva v konaniach, ako je konanie vo veci samej, týmto právnickým osobám samo osebe neposkytuje procesnú výhodu, keďže, ako vysvetlila rumunská vláda, tento poplatok sa platí z konsolidovaného vnútroštátneho rozpočtu, z ktorého sa financujú aj služby poskytované súdmi.

51 Pokiaľ ide v druhom rade o oslobodenie od zloženia kaucie vyžadovanej pri podaní návrhu na prerušenie konania o nútenom výkone rozhodnutia týkajúceho sa daňových pohľadávok, ako je konanie uvedené v článku 229 daňového poriadku, táto kaucia podľa rumunskej vlády predstavuje záruku pre veriteľa, ktorý začal konanie o nútenom výkone rozhodnutia, pričom hrozí, že toto konanie bude pozastavené návrhom na prerušenie podaným dlžníkom, ktorý môže byť následne neschopný vyrovnať svoj dlh z dôvodu platobnej neschopnosti alebo vyhlásenia konkurzu.

52 Ako pritom vyplýva z bodu 32 tohto rozsudku, členské štáty sú podľa práva Únie povinné vrátiť dane vybraté v rozpore s právom Únie s úrokmi. Nemožno teda pripustiť, aby sa členský štát ako dlžník v spore ako vo veci samej mohol odvolávať na nedostatok prostriedkov na odôvodnenie nemožnosti vykonať súdne rozhodnutie, ktorým sa osobe podliehajúcej súdnej právomoci priznáva právo na vrátenie daní vybratých v rozpore s právom Únie aj s úrokmi.

53 Vzhľadom na to, že riziko, ktoré kryje kaucia, v konaní ako vo veci samej nehrozí, oslobodenie uvedené v článku 229 daňového poriadku v dôsledku toho neoslabí postavenie osoby, ako je pán Toma, vo vzťahu k protistrane.

54 Preto sa treba domnievať, že právna úprava, ako je právna úprava vo veci samej, v rozsahu, v akom sa obmedzuje na to, že od znášania určitých nákladov spojených so súdnym konaním v konaniach o nútenom výkone súdnych rozhodnutí týkajúcich sa vrátenia daní vybratých v rozpore s právom Únie oslobodzuje *a priori* právnické osoby založené podľa verejného práva, zatiaľ čo pri návrhoch podaných v týchto konaniach fyzickými osobami a právnickými osobami založenými podľa súkromného práva tieto osoby v zásade tieto náklady znášajú, neznevýhodňuje tieto osoby vo vzťahu k ich protistrane a nespochybňuje tým rovnosť v takom konaní.

55 Taký výklad článku 47 Charty je posilnený judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcou sa článku 6 ods. 1 EDĽP. Právna úprava ako vo veci samej totiž musí byť odlíšená od tej, ktorú tento súd považoval za nezlučiteľnú s požiadavkami tohto článku 6 ods. 1 EDĽP vo veci, v ktorej bol vyhlásený rozsudok ESĽP zo 6. apríla 2006, Stankiewicz v. Poľsko (CE:ECHR:2006:0406JUD004691799).

56 Dotknutá právna úprava v uvedenej veci nielen oslobodzovala prokuratúru od nákladov spojených so súdnym konaním, čo podľa Európskeho súdu pre ľudské práva možno odôvodniť ochranou verejného poriadku, ale v dôsledku nej bol tiež subjekt súkromného práva, ktorý mal vo veci úspech, povinný nahradiť všetky trovy konania, čím sa neoprávnene dostával do nevýhodného postavenia oproti protistrane (rozsudok ESĽP zo 6. apríla 2006, Stankiewicz v. Poľsko, CE:ECHR:2006:0406JUD004691799, body 68 a 69). Taká právna úprava ako vo veci samej pritom nemá taký účinok.

57 Pokiaľ ide v druhom rade o dodržiavanie zásad ekvivalencie a efektivity, treba poznamenať, že zo spisu, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, nevyplýva nič, na základe čoho by bolo možné dospieť k záveru, že dotknutá právna úprava vo veci samej sa uplatňuje rozlične na spory založené na porušení práva Únie a na podobné spory založené na porušení vnútroštátneho práva, čím by porušovala zásadu ekvivalencie

(pozri, pokiaľ ide o obsah tejto poslednej zásady, rozsudky z 12. februára 2015, Surgicare, C-662/13, EU:C:2015:89, bod 30 a citovanú judikatúru, ako aj zo 6. októbra 2015, Târșia, C-69/14, EU:C:2015:662, bod 32).

58 To isté platí pre zásadu efektivity, keďže sa nezdá, že by vnútroštátna právna úprava, ako je tá, o ktorú ide vo veci samej, v rozsahu, v akom v konaniach o nútenom výkone rozhodnutia týkajúceho sa príjmov verejného rozpočtu neoslobodzuje osoby podliehajúce súdnej právomoci, ktorým vyplývajú práva z právneho poriadku Únie, od nákladov, ako sú náklady vo veci samej, sama osebe prakticky znemožňovala alebo nadmerne sťažovala uplatňovanie týchto práv.

59 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že článok 47 Charty, ako aj zásady ekvivalencie a efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že im neodporuje taká právna úprava, ako je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá od súdnych poplatkov oslobodzuje právnické osoby založené podľa verejného práva pri podaní námietky proti nútenému výkonu súdneho rozhodnutia týkajúceho sa vrátenia daní vybratých v rozpore s právom Únie a pri podaní návrhu na prerušenie takého konania o nútenom výkone rozhodnutia ich zbavuje povinnosti zložiť kauciu, zatiaľ čo pri návrhoch podaných v týchto konaniach fyzickými osobami a právnickými osobami založenými podľa súkromného práva tieto osoby v zásade naďalej znášajú náklady spojené so súdnym konaním.

O trovách

60 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Článok 47 Charty základných práv Európskej únie, ako aj zásady ekvivalencie a efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že im neodporuje taká právna úprava, ako je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá od súdnych poplatkov oslobodzuje právnické osoby založené podľa verejného práva pri podaní námietky proti nútenému výkonu súdneho rozhodnutia týkajúceho sa vrátenia daní vybratých v rozpore s právom Únie a pri podaní návrhu na prerušenie takého konania o nútenom výkone rozhodnutia ich zbavuje povinnosti zložiť kauciu, zatiaľ čo pri návrhoch podaných v týchto konaniach fyzickými osobami a právnickými osobami založenými podľa súkromného práva tieto osoby v zásade naďalej znášajú náklady spojené so súdnym konaním.

Podpisy